

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KOOPERATINIŲ BENDROVIŲ (KOOPERATYVŲ)
ĮSTATYMO NR. I-164 5, 10, 11, 14, 16, 16¹, 16², 17, 18, 19 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO**

(TAP NR. 22-781(2); TAIS NR. 21-34099(5))

2022-05-20 Nr. NV-1384

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projekto tikslas – tobulinti kooperacijos žemės ūkio veikloje teisinį reguliavimą, sumažinti administracinę naštą žemės ūkio kooperatinėms bendrovėms (kooperatyvams) bei suteikti daugiau sprendimų laisvės kooperatyvų nariams sprendžiant jų veiklos ir valdymo klausimus.

3. Dabartinė situacija:

- Projektas parengtas siekiant tobulinti kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) veiklą, valdymą ir kontrolę, atsižvelgiant į praktikoje pasitaikančias problemas dėl kooperatinės bendrovės nario balsavimo teisės perleidimo tvarkos, galimybės nariui dalyvauti ir balsuoti elektroninėmis priemonėmis bei raštu, galimybės dividendams mokėti daugiau kaip 10 proc. pelno, pirmiausia naudoti atsargos (rezervinį) kapitalą, ir išrinktų ar perrinktų valdybos narių veiklos pradžios.
- Šiuo metu kooperatyvo nariams, negalintiems dalyvauti ir balsuoti visuotiniame narių, valdybos ar tarybos susirinkime, nesudaryta galimybė išreikšti savo nuomonę per kitą dalyvaujantį narį; tinkamais laikomi tik notariškai patvirtinti įgaliojimai arba balsavimo teisės perleidimo sutartys.
- Galiojančiame įstatyme apibrėžtas tik grynojo pelno skirstymas. Imperatyviai nustatyta, kad dividendams mokėti skiriama iki 10 proc. grynojo pelno. Tačiau nėra apibrėžti nuostolių skirstymo principai (nuostolių paskirstymo tvarką kooperatyvai nusistato tik savo įstatuose).
- Įstatyme nustatyta, kad kooperatinės bendrovės narių susirinkimas tvirtina audito įmonę tik kai revizijos komisija (revizorius) nesudaroma, o tai neatitinka Įmonių atskaitomybės įstatymo nuostatų.
- Įstatyme numatyta, kad valdybos narys, valdybos pirmininkas arba visa valdyba gali būti atšaukti arba gali atsistatydinti įstatuose numatyta tvarka kadencijai nepasibaigus. Įgaliojimai atšaukti valdybai jos narius ar pirmininką suteikti kooperatinės bendrovės narių susirinkimui, o valdybos veiklos priežiūra numatyta stebėtojų tarybai.
- Įstatyme neįtvirtinta, kada naujai išrinkta / perrinkta kooperatyvo valdyba pradeda eiti pareigas ir kiekvienas jos narys įgyja įgaliojimus veikti valdybos nario teisėmis.
- Įstatyme numatyta, kad kooperatinės bendrovės narių susirinkime balsuojama atviru balsavimu, išskyrus atvejus, kai slaptą balsavimą nustato šis įstatymas, kooperatinės bendrovės įstatai arba to reikalauja ne mažiau kaip 1/10 susirinkimo dalyvių sąrašė užsiregistravusių kooperatyvo narių.

4. Projekto esmė – siūloma:

- įtvirtinti teisę kooperatinės bendrovės nariui įstatuose nustatyta tvarka perleisti jam priklausančią balsavimo teisę kitam asmeniui, su juo sudarant šios teisės perleidimo sutartį, kurios formą tvirtina kooperatinės bendrovės administracijos vadovas, arba paprastos rašytinės formos įgaliojimu paskirti įgaliotinį, atstovausiantį jam narių susirinkime;
- apibrėžti grynojo pelno dalies ir nuostolių skirstymo principus – panaikinti prievolę dividendams mokėti iki 10 proc. grynojo pelno (kooperatyvas pats savo įstatuose nusimatytą maksimalią

galimą paskirstyti grynojo pelno dalį) ir nuostoliui dengti pirmiausia naudoti atsargos (rezervinį) kapitalą, likusios nuostolio dalies dengimo tvarką nustatyti kooperatyvo įstatuose;

- supaprastinti visuotinio narių susirinkimo tvarką, numatant, kad kooperatinės bendrovės narys gali balsuoti raštu užpildydamas bendrąjį balsavimo biuletenį kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) įstatuose numatyta tvarka, ir kooperatinės bendrovės gali sudaryti galimybę nariams susirinkime dalyvauti ir balsuoti atviru balsavimu elektroninėmis ryšio priemonėmis užtikrinant informacijos saugumą, išskyrus atvejus kai slaptą balsavimą numato šis įstatymas;
- nustatyti, kad kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių susirinkimas tvirtina auditorių (ar audito įmonę), kai revizijos komisija (revizorius) nesudaroma ar finansinių ataskaitų auditas privalomas vadovaujantis Įmonių atskaitomybės įstatymu;
- įtvirtinti, kad stebėtojų taryba savo funkcijas pradeda kitą dieną po jos išrinkimo kooperatinės bendrovės narių susirinkime;
- nustatyti, kad valdybos nariai ir pirmininkas savo veiklą pradeda kitą dieną po juos išrinkusio kooperatinės bendrovės narių susirinkimo;
- įstatyme esančias nuorodas į finansinę atskaitomybę pakeisti į sąvoką „finansinės ataskaitos“.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- numatoma, kad priėmus Projektą būtų sudarytos sąlygos žemės ūkio veiklos subjektų (smulkiųjų ūkių) derybinių galių stiprinimui ir konkurencingumo didinimui, naujų žemės ūkio kooperatyvų steigimuisi ir kooperuotų narių skaičiaus didėjimui;
- pažymėtina, kad Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- Projekto nuostatos svarstytos ir derintos žemės ūkio ministro įsakymu sudarytoje darbo grupėje (dalyvaujant žemės ūkio asocijuotoms struktūroms) šalies kooperatyvų būklei įvertinti ir pasiūlymams dėl veiklos reglamentavimo gerinimo pateikti.
- Suderinta su Aplinkos, Vidaus reikalų ministerijomis bei VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centru. Atsižvelgta į Teisingumo, Finansų, Ekonomikos ir inovacijų ministerijų pastabas.
- Atsižvelgiant į 2022-05-17 tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, ŽŪM teikia pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas patikslintą (suderintą darbo tvarką) Projektą. Tarpinstituciniame pasitarime iškelti ginčytini klausimai nebeaktualūs, kadangi Projekte atsisakyta įstatymo 3¹ straipsnio keitimo, kuriuo buvo numatoma ŽŪM funkciją – kooperatyvų pripažinimą žemės ūkio kooperatyvais – perduoti valstybės įmonei Žemės ūkio duomenų centrui, o likusios keičiamos nuostatos yra susijusios su kooperatyvų veikla, valdymu ir kontrole.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Projektas atitinka Vyriausybės programos 145.1 ir 145.5 papunkčių nuostatas dėl žemės ūkio subjektų derybinių galių ir konkurencingumo didinimo bei kooperacijos skatinimo, ir siejasi su Programos įgyvendinimo plano 5.9.7 veiksmu dėl kooperacijos plėtojimo žemės ūkio, maisto ūkio, žuvininkystės, miškininkystės ir kitose kaimo plėtros srityse.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlome patikslintą Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje). Atkreiptinas dėmesys, kad Projektas įtrauktas į Seimo IV (pavasario) sesijos darbų programą (nurodytas svarstymo mėnuo – gegužė).

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +37070663722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt

